

68. ԹԱԳԱՎՈՐԸ ԻՐԻՔ ՏԵՂԵՆԻՐ

Կեր, չըկեր թագավորըմ կեր, ուր իրիք լաճ:

Կը խիվընտնա, կը կանչը գուր իրիք լաճ, կը բիրը, կըսը. - Իս տը մեռնիմ, վով իմ ամպարը տըռնիր շինը, բալընըսքիր առնը, վով իմ մատոնեն մատնիկ խանը, ան տ'իլընը թագավոր:

Թագավոր կը մեռնը, պըզտիկ լաճ կը խասնը, ամպարը տըռնիր կը շինը, բալընըսքիր կառնը, մատնիկ մատոնեն կը խանը:

Կը մընա, թագավոր կը տանին կը խուրին, բըռըմ օր կը մընա, նուր անու ճուչ լաճ, միչնիկ լաճ կանկախին, կըսին. - Մի խոր մատնիկ մատոնեն վո՞վ էխան, բալընըսքիր վո՞վ առիր:

Պըզտիկ ախպեր կըսը. - Իս խապար չիմ:

Միչնիկ ախպեր կըսը. - Իս չըմ առիր:

Ճուչ ախպեր կըսը. - Իս չըմ գընա: Թու իսան չի գա, մատնիկ իմ խոր մատոնեն խանը, յան բալընըսքիր տանը:

Հատե կը կըռվին, կիլնին, կը յան մա հուրիշ թագավոր կըսին. - Մի շարիաթ արա:

Թագավոր օրըմ էրկու չըկանա անուց տաճ տանը: Ան մեկ օր էվարին, ինչ կերթա տուն, շատ մաղղեն արուկ ը:

Ախչիկ կըսը. - Կակո՞, ան վըրե՞ մաղղեն արիւր իս, չիլնիմ բա՛մ իլիր, չիլնիմ մեկըմ կըռիվ կուզը, նեղութի՛մ իլիր ը:

Կըսը. - Զէ՛, ուըլա՛, թու բա՛մ չիլիր ը, մընակ հուրիշ էրկրի թագավորի՛մ տըղենիր էկած ին մա ծրի տաճը:

Ախչիկ կըսը. - Անուց տաճին ի՞նչ կը:

Կըսը. - Հալ-քեֆաթ ընցնա յը:

Ինչըխ իլիր, անու կըսա կանը:

Ախչիկ կըսը. - Վաճղ հորո՞ղկը, գա՛մ մա՛ ծրի:

Թաճաճկոր խըլիսուն կը յա սարեն:

Թաճաճկորը տըղենիր կը յան, կըսին. - Մի տաճկին սա՛վ արա:

Ան էլ կըսը. - Գաճե՛ք մի տուն, չուր վաճղ իս գա՛մ, հա՛սօր խուըզմա՛ք շատ կա:

Թաճաճկորը ախչիկ կը գա, զանունը կամը, կը յա ուր հօղեն:

Կըսը. - Թաճաճկո՛րը տըղենիր, կերկե՛րըմ արեք, ակամչ անինք:

Կըսին. - Ուըլա՛, մինք թու բա՛մ չընք գընա:

Ախչիկ կըսը. - Վուըր անցկունը, իս սի՛մ, տա՛ւ ակամչ արեք:

Կըսը. - Ժաճաճակըմ մեկ զանգի՛մ մարթըմ կիլնը, անու մեկ մըշակ կիլնը, ան մարթուն էլ մեկ ազապ ախչիկըմ կիլնը: Ան մըշակ ան մեկ օր ձեռ կը թալը հինը: Ան ախչիկըմ էլ կըսը. «Ուխտ ի՛նը ի՛մ վերա, տա՛ւ ի՛մ նամուս մը՝ կուտորը, ինչ օր ըզի տանին, հըռճըն գիշիր իս գա՛մ մա՛ քյի»: Մըշակ զախչիկ կը թըղնը: Փելըմ վերա կընցնը, ախչիկ կը տան իրկան: Ախչիկ հիրիկուն չըմըտնը ուր իրկան ծուց: Ան մարթըմ էլ կըսը. «Ա՛խչը, ան վըրե՞ տա՛ւ չըս իգա՛, իս քյի ծրի խաճար ի՛մ բիրիր»: Ախչիկըմ էլ կըսը. «Ուխտ կա ի՛մ վերեն, ուր թըղնիս իս ի՛մ ուխտ կա՛տա՛րի՛մ, տա՛ւ՝ ի՛մ մարթ, իս՝ քա՛ւ կընիկ»:

Մարթ կըսը. - Քա՛ւ ուխտ ի՞նչ կը:

Կըսը. - Ի՛մ ուխտ էն ը՝ իս ազապ ի՛մ խոր տուն էր, ի՛մ խոր մեկ մըշակ կեր, օրըմ ձեռ իթալ թաճղ ծրի, իս սիցը՝ մըկա ըզի թուղ, ահտ իլնը, իս հըռճըն գիշիր գա՛մ մա՛ քյի: Մըկա ի՛մ ահտ էն ը, հախկն ը իս ի՛մ ահտ բիրի՛մ տեղ:

Իրիկ կըսը. - Գընա՛, լա՛ շո՛ւտ արը, չըլուսնա, ուր լուսնա, յա՛ն իս ըզքյի տը ըսպանի՛մ, յա՛ն ըզի:

Ախչիկ կիլնը, խարսը թաճղ խաճլուկ կիլնը, կը յա, կերթա վա՛ր կես ճամխին, կը խը՝ յոթ գաղ կա հա՛տեն:

Ան գաղիրու ճա՛ւջ կըսը. - Զիլնի՛մ մեկ ձեռք տեք անու, թըղ գա՛ մըղհա ան ի՞նչ կը, յան դո՞ւր տը յա:

Ախչիկ կը գա:

Ան գաղիրու ճա՛ւջ կըսը. - Ա՛խչը, դո՞ւր տը յաս նա՛ գիշիրով:

Ախչիկ կըսը. - Հալ-հալալ ընցնա յը, իս տը յամ, ուխտ իմ արիր, իմ ուխտ տամ կատարիլ:

Ան էլ կըսը. - Ուր տու անցկում բախտուն իս, գընա՛:

Էլ բան չըն ըսը, կիւնը, կը յա:

Կէրթա, մըշակու տուռ կը տըփը, մըշակ կիւնը տուռ, կըսը. - Մըշակ, կիս իկը, ինչ կանիս, իս հազըր իմ:

Մըշակ կըսը. - Տու իմ մեր, իմ քուրն իս, ան օրըն էլ թըշնամական բան էր, գընա՛ խա քու բանին, ծրի փըսակ պիրո՛գ իւնը: Աստըված մեկմեկու գըլոխ պախը:

Ախչիկ կիւնը, կը գա տուն, իրիկ տալ հաշար ը, տալ չըթընիր, կըսը. - Ան վըրե՞ չըգացիր:

Ան էլ կըսը. - Գացը, էկը:

Թագավորը ախչիկ ան թագավորը տըղենիրուն կըսը. - Ո՛ւրըն ը բախտով, ան իրի՞կն ը բախտուն, ան գիղի՞րն ը բախտուն, թը՞ ան մըշակն ը բախտուն:

Ծուլ լաճ կըսը. - Բախտով անու իրիկըն էր:

Միչնիկ էսաց. - Բախտով մըշակըն էր:

Պըզտիկ էսաց. - Բախտով ան գիղիրըն էր:

Ախչիկ էսաց. - Վըրե՞ գիղիրըն էր:

Պըզտիկ լաճ էսաց. - Ան կանտար ուըսկը կեր վերեն, անունը չառած:

Ախչիկ էսաց. - Տու անթըթասեր, ուըսկասեր մարթ մ՛ իս, ուր անթարգ ը, մատնիկ, բալընսքիր կի մա քի ը, խա՛ն տուս:

Ան էլ էխան, իտու ըթագավորը ախչիկ: Ան պըզտիկ տըղան շատ խելքով էր, ուր անցկում չաներ, անու ծուլ անխպերքիր բալընսքիր, մատնիկ մոտեն տ՛առնեն, տ՛էլնեն թագավոր:

Ան էլ իցկից օրենքի, նըստավ թագավոր:

Անունը խասան ուրից մըրագին, տուք էլ՝ ձեր:

